

**Rzecznik
Finansowy**

www.rf.gov.pl

Obsługa zajęć egzekucyjnych – najczęściej zadawane pytania

1. Kiedy i dlaczego Bank dokonuje blokady środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku bankowym?

Zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego, czyli środków na rachunku bankowym, Bank dokonuje z chwilą doręczenia Bankowi (do centrali Banku lub Oddziału) w formie papierowej zawiadomienia wystawionego przez właściwy organ egzekucyjny lub wpłynięcia w formie elektronicznej zajęcia, w którym organ ten:

- informuje o zajęciu wierzytelności pieniężnej Dłużnika, wynikającej z posiadania przez Dłużnika Rachunku bankowego w Banku, do wysokości egzekwowanej należności pieniężnej i obejmuje również kwoty, których nie było na Rachunku bankowym w chwili jego zajęcia, a zostały wpłacone na ten Rachunek po dokonaniu zajęcia
- wzywa Bank, aby bez zgody organu egzekucyjnego nie dokonywał wypłat z Rachunku bankowego do wysokości zajętej wierzytelności i przekazał ją niezwłocznie na wskazany w zawiadomieniu Rachunek bankowy lub w terminie 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia powiadomił organ egzekucyjny o przeszkodzie w przekazaniu zajętej kwoty.

Robi to na wniosek

- sądowego organu egzekucyjnego, tj. Komornika sądowego, który prowadzi postępowanie przeciwko danemu dłużnikowi
- administracyjnego organu egzekucyjnego, którym jest: Naczelnik Urzędu Skarbowego, Dyrektor Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, właściwy organ gminy o statusie miasta (UM), Dyrektor Izby Celnej

2. Na jakiej podstawie Bank dokonuje zajęcia i przekazania środków znajdujących się na rachunku bankowym?

Bank dokonuje zajęcia środków znajdujących się na rachunku bankowym na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego (art. 889-893⁴), w przypadku egzekucji sądowej, oraz przepisów Ustawy Postępowanie egzekucyjne w administracji (art. 80-87), w przypadku egzekucji administracyjnej.

3. Do jakiej wysokości Bank blokuje środki zgromadzone na rachunku bankowym?

Do kwoty wskazanej w zawiadomieniu o zajęciu przesłanego do Banku przez sądowy bądź administracyjny organ egzekucyjny.

4. Czy pomimo blokady mogę korzystać ze środków zgromadzonych na moim rachunku bankowym?

Tak, dopuszcza się ograniczenia w realizacji zajęć egzekucyjnych. W przypadku Rachunków oszczędnościowych, Rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych oraz Rachunków terminowych lokat oszczędnościowych prowadzonych dla osób fizycznych wyłącza się kwotę wolną od zajęcia z kwoty podlegającej egzekucji z Rachunku. Kwota wolna od zajęcia przysługuje w każdym miesiącu kalendarzowym, w którym obowiązuje zajęcie, do wysokości 75% minimalnego wynagrodzenia za pracę, przysługującego pracownikowi zatrudnionemu w pełnym miesięcznym wymiarze czasu pracy. Środki pieniężne zgromadzone na Rachunku

oszczędnościowym, Rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz na Rachunku terminowej lokaty oszczędnościowej prowadzonym dla kilku osób fizycznych są wolne od zajęcia do wysokości określonej wyżej, niezależnie od liczby współposiadaczy takiego Rachunku. Kwotą wolną od zajęcia posiadacz Rachunku może dysponować swobodnie.

Ponadto, nie podlegają egzekucji:

- świadczenia 500+/800+
- świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów
- świadczenia rodzinne, dodatki rodzinne, pielęgnacyjne, porodowe, dla sierot zupełnych, zasiłki dla opiekunów
- świadczenia z pomocy społecznej, świadczenia integracyjne
- kwoty zwracane z tytułu poniesionych przez rodzinę wspierającą kosztów związanych z udzielaniem rodzinie przeżywającej trudności pomocy w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych (art. 31 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)
- świadczenie przysługujące rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka (art. 80 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)
- dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego dla rodziny zastępczej oraz rodzinnego domu dziecka (art. 80 ust. 1a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)

- dodatek dla rodziny zastępczej oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (art. 81 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)
- dodatek dla rodziny zastępczej zawodowej na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka umieszczonego na podst. ustawy z dn. 26.10.1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (art.80 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)
- dofinansowanie do wycieczki poza miejscem zamieszkania dziecka, świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka, świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – dla rodziny zastępczej oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka (art.83 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)
- świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego – dla rodziny zastępczej zawodowej (art.83 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)
- środki finansowe dla prowadzącego rodzinny dom dziecka na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem lub ze zmianą lokalu w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka, oraz pokrycie innych niezbędnych i nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka lub funkcjonowaniem rodzinnego

domu (art. 84 pkt 2 i 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)

- pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie dla osoby opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, w przypadku, gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podst. orzeczenia sądu (art.140 ust. 1 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)
- środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego – dla rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej (art. 83 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)
- środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka (art. 84 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)
- środki na rachunku (NRB) zablokowane na mocy art. 106a Ustawy Prawo bankowe oraz przepisów KPK w zakresie dowodów rzeczowych, czy zabezpieczenia majątkowego.

5. Co w przypadku, gdy posiadam kilka rachunków w tym samym Banku?

Jeżeli zawiadomienie o zajęciu wierzytelności z Rachunku bankowego zostało wystawione przez sądowy organ egzekucyjny ze wskazaniem numeru Rachunku Dłużnika, Bank zajmuje tylko Rachunek wymieniony w zawiadomieniu. W przypadku wskazania przez sądowy organ egzekucyjny numeru Rachunku i dodania sformułowania „i inne”, Bank zobowiązany jest zająć wszystkie Rachunki prowadzone na rzecz Dłużnika. Zgodnie z art. 889 § 1 k.p.c. zajęcie wierzytelności z Rachunku bankowego jest skuteczne mimo niewskazania w zawiadomieniu numeru Rachunku. Odnosi się do również do przypadków, gdy w zawiadomieniu o zajęciu nie zostały wskazane żadne numery Rachunków bankowych.

Zgodnie z art. 81 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji zajęcie wierzytelności z Rachunku bankowego jest skuteczne w odniesieniu do Rachunków bankowych zobowiązanego prowadzonych przez Bank, niezależnie od tego, czy administracyjny organ egzekucyjny wskazał w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 80 § 1, numery tych Rachunków. W konsekwencji tego w przypadku otrzymania zawiadomienia o zajęciu wierzytelności z Rachunku bankowego sporządzonego przez administracyjny organ egzekucyjny Bank powinien zająć wszystkie Rachunki należące do Dłużnika, niezależnie od brzmienia zawiadomienia o zajęciu (chyba, że do realizacji zajęcia wierzytelności z Rachunku bankowego wystarczające byłoby zajęcie tylko części Rachunków Dłużnika).

6. Co w przypadku, gdy posiadam różne rodzaje rachunków w tym samym Banku (np. z wkładem oszczędnościowym, rachunek "firmowy")?

Jeżeli w zawiadomieniu o zajęciu wierzytelności z Rachunku bankowego podana jest tylko nazwa Dłużnika, zajęcie wierzytelności dotyczy wszystkich Rachunków bankowych prowadzonych na rzecz wskazanego Dłużnika. W przypadku egzekucji prowadzonej przeciwko osobom fizycznym zajęciu wierzytelności z Rachunku bankowego podlegają Rachunki związane, jak i niezwiązane z prowadzeniem przez taką osobę działalności gospodarczej.

7. Co w przypadku, gdy posiadam w Banku rachunek wspólny z innymi osobami?

Na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego przeciwko Dłużnikowi można zająć wierzytelność z Rachunku wspólnego prowadzonego dla Dłużnika i osób trzecich, w tym także Rachunku wspólnego prowadzonego dla wspólników spółki cywilnej. Dalsze czynności egzekucyjne prowadzone będą do przypadającego Dłużnikowi udziału w Rachunku wspólnym stosownie do treści umowy regulującej prowadzenie Rachunku, którą Dłużnik obowiązany jest przedłożyć organowi egzekucyjnemu w terminie tygodnia od daty zajęcia. Jeżeli umowa nie określa udziału w Rachunku wspólnym, albo gdy Dłużnik nie przedłoży umowy, domniemywa się, że udziały są równe. Po ustaleniu udziału Dłużnika pozostałe udziały zwalnia się od egzekucji. Zgodnie z art. 81 § 1a ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji zajęcie wierzytelności z Rachunku bankowego jest skuteczne w odniesieniu do Rachunku bankowego prowadzonego dla kilku osób fizycznych, którego współposiadaczem jest zobowiązany.

8. Co w przypadku, gdy zajęcia środków pieniężnych na tym samym rachunku dokonały dwa różne organy egzekucyjne (zbieg egzekucji)?

Zbieg egzekucji ma miejsce w przypadku, gdy wierzytelność z Rachunku bankowego zostaje zajęta w dwu lub więcej postępowaniach egzekucyjnych (przez różne organy egzekucyjne).

W razie zbiegu egzekucji administracyjnej i sądowej albo zbiegu egzekucji administracyjnych do tej samej wierzytelności z Rachunku bankowego, gdy zajęte kwoty nie wystarczają na pokrycie wszystkich egzekwowanych należności pieniężnych, Bank przekazuje należność na rzecz tego organu, który pierwszy dokonał zajęcia, a w razie niemożności ustalenia tego pierwszeństwa – na rzecz organu, który dokonał zajęcia na poczet należności pieniężnych w wyższej kwocie pod rygorem odpowiedzialności za szkodę, niezwłocznie zawiadamia o zbiegu egzekucji właściwe organy egzekucyjne, wskazując datę doręczenia zawiadomień o zajęciach dokonanych przez te organy i wysokość należności, na poczet których zajęcia zostały dokonane. W razie zbiegu egzekucji administracyjnej i sądowej albo egzekucji administracyjnych do tej samej rzeczy albo prawa majątkowego, gdy zajęte kwoty nie wystarczają na pokrycie egzekwowanych należności pieniężnych, zobowiązany w przypadku zbiegu egzekucji do ruchomości albo prawa majątkowego, którego warunkiem wykonywania jest posiadanie dokumentu, pod rygorem odpowiedzialności za szkodę, niezwłocznie zawiadamia o zbiegu egzekucji właściwe organy egzekucyjne, wskazując datę doręczenia zawiadomień o zajęciach dokonanych przez te organy i wysokość należności, na poczet których zajęcia zostały dokonane (art. 69a ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz art. 773 § 1 k.p.c.). W przypadku kolejnego zbiegu egzekucji administracyjnej i sądowej albo zbiegu egzekucji

administracyjnych do tej samej wierzytelności z Rachunku bankowego, egzekucję przejmuje organ egzekucyjny, który prowadzi łącznie egzekucje w wyniku pierwszego zbiegu (art. 62e i art. 63 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz art. 773 par. 6 k.p.c.). W przypadku zbiegu egzekucji administracyjnej prowadzonej na podstawie jednolitego tytułu wykonawczego państwa członkowskiego Unii Europejskiej albo zagranicznego tytułu wykonawczego określonych o wzajemnej pomocy przy dochodzeniu podatków, należności celnych i innych należności pieniężnych (Dz. U. poz. 1289 oraz z 2015 r. poz. 211 z późn. zm.) i egzekucji sądowej do tej samej rzeczy albo prawa majątkowego – egzekucje do tej rzeczy albo prawa majątkowego prowadzi łącznie administracyjny organ egzekucyjny. Zgodnie z art. 773¹ § 1 w przypadku zbiegu egzekucji sądowej do tych samych rzeczy, wierzytelności lub praw, dalszą egzekucję prowadzi Komornik właściwy według przepisów k.p.c. Jeżeli żaden z Komorników nie jest właściwy według przepisów kodeksu lub właściwych jest kilku Komorników, Komornik, który później wszczął egzekucję, niezwłocznie przekazuje sprawę Komornikowi, który pierwszy wszczął egzekucję.

9. Co w przypadku, jeżeli jestem przedsiębiorcą i mam obowiązek zapłaty wynagrodzeń oraz danin publicznoprawnych (podatków, składek obowiązkowych)?

Jeżeli chodzi o bieżące wynagrodzenia dla pracowników - podkreślić należy, że występują istotne różnice w trybie realizacji wypłat dla pracowników, w zależności od tego, czy Rachunek/Rachunki przedsiębiorcy uległy zajęciu w ramach egzekucji administracyjnej, czy też miało to miejsce w ramach egzekucji sądowej. W przypadku

egzekucji administracyjnej wynikający z zajęcia wierzytelności z Rachunku bankowego zakaz wypłat z tego Rachunku bez zgody organu egzekucyjnego (administracyjnego) nie dotyczy bieżących wypłat na wynagrodzenia za pracę wraz z podatkami i innymi ciężarami ustawowymi oraz na zasądzone alimenty i renty o charakterze alimentacyjnym zasądzone tytułem odszkodowania (art. 81 § 4 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji). Wypłata na wynagrodzenia za pracę może nastąpić po złożeniu Bankowi odpisu listy płac lub innego wiarygodnego dokumentu, a wypłata alimentów lub renty o charakterze alimentacyjnym – tytułu stwierdzającego obowiązek zobowiązanego do płacenia alimentów lub renty. Bank dokonuje wypłat alimentów lub renty do rąk osoby uprawnionej do tych świadczeń. W przypadku egzekucji sądowej zakaz wypłat z Rachunku nie dotyczy bieżących wypłat na wynagrodzenie za pracę wraz z podatkami i innymi ciężarami ustawowymi oraz na zasądzone alimenty i renty o charakterze alimentacyjnym zasądzone tytułem odszkodowania - do wysokości przeciętnego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Wypłata na wynagrodzenie za pracę następuje po złożeniu komornikowi odpisu listy płac lub innego wiarygodnego dowodu, a wypłata na alimenty i renty alimentacyjne - tytułu wykonawczego stwierdzającego obowiązek Dłużnika do płacenia alimentów lub renty. Bank dokonuje wypłat, na podstawie zezwolenia komornika. Wypłaty na alimenty i renty alimentacyjne następują do rąk uprawnionego do tych świadczeń (art. 890 § 2 k.p.c.).

10. Co w przypadku, gdy Bank dokona blokady środków na moim rachunku bankowym, kiedy nie jestem Dłużnikiem? Kto ponosi odpowiedzialność w przypadku ewentualnej pomyłki co do identyfikacji osoby dłużnika oraz przekazania środków na rachunek organu egzekucyjnego?

Po wpłynięciu zawiadomienia pracownik Banku obsługujący zajęcia egzekucyjne zobowiązany jest sprawdzić w systemie bankowym czy wymieniony w zajęciu Dłużnik jest Klientem Banku. Identyfikacja polega na sprawdzeniu, czy osoba o wskazanych danych typu: nazwa, PESEL, NIP, REGON i nr Rachunku (jeżeli został wskazany) posiada Rachunek bieżący w Banku. Sprawdzenie musi nastąpić w dniu doręczenia pisma do Banku. W sytuacji, gdy jednoznaczna identyfikacja Dłużnika nie jest możliwa lub budzi wątpliwości, Bank powinien niezwłocznie przesłać do organu egzekucyjnego dokument zawiadomienia o zajęciu wierzytelności z Rachunku bankowego (jeśli dokument wpłynął w formie papierowej) wraz z informacją o braku możliwości identyfikacji Dłużnika wskazanego w zawiadomieniu. Jeśli zajęcie wpłynęło w formie elektronicznej, Bank wysyła elektroniczne pismo z informacją, iż podane dane są niewystarczające do jednoznacznej identyfikacji Dłużnika. W przypadku skutecznego zajęcia wierzytelności z Rachunku bankowego Bank obowiązany jest przekazywać środki wpływające na zajęty Rachunek do chwili zaspokojenia wierzytelności wskazanej w zajęciu egzekucyjnym. Przelew do organu egzekucyjnego powinien nastąpić niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 7 dni od pojawienia się środków na Rachunku objętym zajęciem egzekucyjnym. Przed wysłaniem przelewu do organu egzekucyjnego pracownik Banku każdorazowo weryfikuje poprawność kwoty przelewu. Przed wysłaniem przelewu do organu egzekucyjnego pracownik, który realizuje przelew każdorazowo weryfikuje numer Rachunku, na który wysyłany jest

przelew. Weryfikacja następuje poprzez sprawdzenie numeru Rachunku, który został wskazany przez organ egzekucyjny w zawiadomieniu o zajęciu wierzytelności z Rachunku bankowego. Jeśli do zawiadomienia o zajęciu wierzytelności z Rachunku bankowego została przysłana aktualizacja zawiadomienia o zajęciu, weryfikacja następuje poprzez sprawdzenie numeru Rachunku w aktualizacji zawiadomienia o zajęciu wierzytelności z rachunku bankowego. Weryfikacji „na drugą rękę” przez wyznaczonego pracownika/kierownika podlegają wszystkie rodzaje zajęć, w których pracownik dokonywał zmian numeru Rachunku organu egzekucyjnego na podstawie pism, które wpłynęły do Banku od organu egzekucyjnego. Aktualizacja zawiadomienia o zajęciu Rachunku bankowego/ wprowadzenie zawiadomienia o zajęciu Rachunku bankowego, odbywa się zawsze na podstawie informacji przesłanej przez organ egzekucyjny do Banku.

11. Skąd organy egzekucyjne dowiadują się, który bank lub banki prowadzą dla mnie rachunek bankowy?

Organ egzekucyjny wysyła zapytania o to, czy wskazany w piśmie Dłużnik posiada w Banku wierzytelność z tytułu Rachunku bankowego podlegającą zajęciu. Uprawniony pracownik Banku ma obowiązek dokonania stosownej weryfikacji. Zapytania o posiadacza Rachunku kierowane są do Banku w dwóch formach:

- Listownie
- Elektronicznie – za pośrednictwem modułu w systemie Ognivo dedykowanego do obsługi zapytań o rachunki bankowe Dłużników.

12. Czy organy egzekucyjne ponoszą odpowiedzialność za wyegzekwowanie kwot z rachunku osoby niebędącej dłużnikiem?

Sądowe organy egzekucyjne dokonują zawiadomienia o zajęciu wierzytelności z rachunku bankowego na podstawie wniosku wierzyciela, który obowiązany jest, wraz z wnioskiem przedłożyć tytuł wykonawczy, z którego wynika obowiązek oddania na rzecz wierzyciela zasądzonej kwoty, powiększonej o koszty postępowania sądowego oraz egzekucyjnego. Uzyskane w ten sposób dane stanowią podstawę dokonywanego zajęcia, a dane te weryfikuje Bank (patrz pkt 10).

13. Do kogo mogę zwrócić się o zwrot środków nienależnie pobranych z mojego rachunku bankowego?

W przypadku nienależnie pobranych kwot z rachunku bankowego, można zwrócić się w pierwszej kolejności do banku, w którym prowadzony jest ten rachunek. Bank ma obowiązek udzielić pomocy w przypadku nieprawidłowości związanych z rachunkiem bankowym, w tym z nienależnymi pobraniami. Najlepiej skontaktować się z bankiem w celu zgłoszenia problemu i przedstawienia sytuacji. Bank może przeprowadzić wewnętrzne dochodzenie w celu wyjaśnienia przyczyn nienależnego pobrania kwoty i podjąć odpowiednie działania w celu jej zwrotu. W przypadku potwierdzenia, że kwota została nienależnie pobrana, bank powinien zwrócić tę kwotę na konto klienta. Jeśli kontakt z bankiem nie przynosi oczekiwanych rezultatów lub z jakiegoś powodu nie jest możliwy, można skonsultować się z Rzecznikiem Finansowym. Rzecznik Finansowy jest niezależnym organem, który zajmuje się rozpatrywaniem skarg i reklamacji klientów instytucji finansowych, w tym banków. Można zgłosić sprawę do

Rzecznika Finansowego, który zajmie się jej rozpatrzeniem i podejmie odpowiednie działania w celu rozwiązania problemu. W przypadku poważniejszych sytuacji lub gdy podejrzewa się, że doszło do oszustwa lub przestępstwa, warto zgłosić sprawę odpowiednim organom ścigania, takim jak policja lub prokuratura. Wtedy to organy ścigania będą prowadziły działania w celu wyjaśnienia sprawy i podjęcia odpowiednich działań prawnych. W każdym przypadku, gdy dochodzi do nienależnego pobrania kwoty z rachunku bankowego, ważne jest, aby działać szybko i podjąć odpowiednie kroki w celu rozwiązania problemu.

